2024/587

13.2.2024

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2024/587

ze dne 12. února 2024,

kterým se stanoví odchylka od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardu DZES) 8, data způsobilosti výdajů pro příspěvek z EZZF a pravidla pro změny strategických plánů SZP v souvislosti se změnami některých ekoschémat pro rok podání žádosti 2024

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013 ([1]), a zejména na čl. 148 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle článku 13 nařízení (EU) 2021/2115 mají členské státy zajistit, aby veškerá zemědělská plocha, včetně půdy, která se již nevyužívá pro účely produkce, byla udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu, a mají pro každý standard dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standard DZES) uvedený v příloze III stanovit na celostátní nebo regionální úrovni minimální standardy použitelné pro zemědělce a další příjemce, v souladu s hlavním cílem standardů podle uvedené přílohy.

(2) První požadavek standardu DZES 8 stanoví, že zemědělci vyhradí určitý minimální podíl své orné půdy na neprodukční plochy a prvky. Příloha III nařízení (EU) 2021/2115 stanoví tři možnosti, které mohou členské státy zemědělcům navrhnout ke splnění této povinnosti. Hlavním cílem standardu DZES 8, včetně druhého, třetího a případného čtvrtého požadavku, je zachování neprodukčních prvků a ploch pro zlepšení biologické rozmanitosti v zemědělských podnicích.

(3) Souběžně se zvýšením environmentálních ambicí v ekologické architektuře, která byla součástí nedávné reformy společné zemědělské politiky, čelí zemědělci mimořádně velkému počtu obtíží a nejistot. Minulý rok se především vyznačoval velkým počtem extrémních meteorologických jevů, mimo jiné sucha a záplav, které se vyskytly v různých částech Unie. Takové jevy ovlivňují výstupy a příjmy i provádění a načasování běžných agronomických postupů a zemědělci jsou kvůli nim pod velkým tlakem na přizpůsobení se. Vysoké ceny energií a vstupů v důsledku ruské agrese vůči Ukrajině, životní náklady / inflace, změny mezinárodních obchodních toků a potřeba podporovat Ukrajinu vyvolaly další nejistoty a tlak na trhu.

(4) V poslední době se zemědělci potýkají s poklesem příjmů a ve srovnání s rokem 2022 došlo k prudkému poklesu cen zejména u obilovin. Hodnota produkce obilovin v EU-27 se v důsledku poklesu jejich cen snížila z 80,6 miliardy EUR v roce 2022 na 58,8 miliardy EUR v roce 2023, tedy o 27 %.

(5) Tento souběh geopolitických událostí a extrémních povětrnostních jevů, k němuž v poslední době došlo, způsobil, že se zemědělci potýkají s obtížemi při dodržování požadavku vyhradit určitý minimální podíl orné půdy na neprodukční plochy a prvky, neboť tento požadavek může mít v některých případech významný krátkodobý dopad na jejich příjmy a ohrozit životaschopnost jejich činností.

([1]) Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

(6) Členské státy by proto měly mít možnost rozhodnout, že zemědělci mohou výjimečně a dočasně splnit první požadavek standardu DZES 8 alternativním způsobem, pokud jde o rok podání žádosti 2024. Tato možnost, která by zemědělcům a dalším příjemcům umožnila splnit první požadavek uvedeného standardu tím, že vyhradí minimální podíl alespoň 4 % orné půdy na úrovni zemědělského podniku na neprodukční plochy a prvky, včetně půdy ležící ladem, a/nebo na plodiny vážící dusík a/nebo meziplodiny, by zlepšila životaschopnost zemědělských podniků, protože by jim poskytla větší flexibilitu, pokud jde o plochy, které lze využít ke splnění povinnosti vyhradit určitý podíl orné půdy na zlepšení biologické rozmanitosti. To by méně omezovalo způsob využívání orné půdy a snížilo ztráty příjmů a zároveň zajistilo určité přínosy pro životní prostředí.

(7) Používání plodin vážících dusík a meziplodin přináší řadu environmentálních přínosů pro zdraví půdy, včetně biologické rozmanitosti půdy, a zamezuje vyplavování živin. Další přínosy pro biologickou rozmanitost plynou z požadavku, aby plodiny byly pěstovány bez přípravků na ochranu rostlin. V případě pěstování meziplodiny bez použití přípravků na ochranu rostlin v návaznosti na hlavní plodinu na ploše vyhrazené ke splnění prvního požadavku standardu DZES 8 by členské státy měly použít váhový koeficient 1 s cílem zohlednit rozhodnutí o řízení a výsevu, která zemědělci již učinili pro rok podání žádosti 2024 a která nelze změnit bez dodatečných nákladů.

(8) Odchylka by měla být omezena na rok podání žádosti 2024 a neměla by mít vliv na pravidla po roce 2024 a měla by být omezena na to, co je nezbytně nutné k řešení obtíží, s nimiž se zemědělci potýkají, jak je vysvětleno výše, aby se zabránilo nepřiměřenému ohrožení cíle standardu DZES 8, kterým je zlepšení biologické rozmanitosti v zemědělských podnicích v rámci dlouhodobé udržitelnosti odvětví. Ostatní tři požadavky standardu DZES 8 uvedené v příloze III nařízení (EU) 2021/2115, včetně požadavku týkajícího se zachování krajinných prvků, by měly pro rok podání žádosti 2024 zůstat použitelné.

(9) Vzhledem k tomu, že standardy DZES jsou součástí základních podmínek ekoschémat a agroenvironmentálních, klimatických a jiných závazků hospodaření, je vhodné v případě, že členský stát využije odchylky ohledně použití prvního požadavku podle standardu DZES 8, stanovit pravidla pro dodržování základní hodnoty. S cílem zajistit dodržování obecné zásady, že platby jsou poskytovány pouze na závazky, které jdou nad rámec standardů DZES, a zachovat ambice intervencí, které jsou součástí ekologické architektury společné zemědělské politiky (SZP), by mělo být stanoveno, že platby v rámci ekoschémat a agroenvironmentálních, klimatických a dalších závazků hospodaření pro rok podání žádosti 2024 by se měly provádět pouze u závazků, které jdou nad rámec nové možnosti splnění prvního požadavku DZES 8 stanovené tímto nařízením.

(10) Možností odchýlit se od uplatňování standardu DZES 8 podle jeho vymezení členskými státy ve strategickém plánu SZP není dotčena povinnost členských států podle čl. 109 odst. 2 písm. a) bodu i) nařízení (EU) 2021/2115 zahrnout do svých strategických plánů SZP popis provádění a související prvky každého standardu DZES uvedeného v příloze III uvedeného nařízení.

(11) Aby se zajistila účinnost odchylek povolených tímto nařízením s ohledem na jejich účel a vzhledem k tomu, že zemědělci potřebují přijmout rozhodnutí o výsevu jarních plodin v roce 2024, mělo by být rozhodnutí o využití odchylek přijato rychle. Členské státy by proto měly přijmout svá rozhodnutí a oznámit je Komisi do 15 dnů ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost prostřednictvím systému založeného na informačních technologiích, který Komise poskytuje podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/1185 ([2]). Rozhodnutí by měla být zahrnuta do strategických plánů SZP spolu s první žádostí o změnu strategického plánu SZP v souladu s článkem 119 nařízení (EU) 2021/2115. Vzhledem k potřebě zajistit včasné provedení by rozhodnutí neměla podléhat schválení Komisí.

([2]) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1185 ze dne 20. dubna 2017, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 a (EU) č. 1308/2013, pokud jde o oznamování informací a dokumentů Komisi, a kterým se mění a ruší několik nařízení Komise (Úř. věst. L 171, 4.7.2017, s. 113, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

(12) Využívání odchylek je nezbytné sledovat. Členské státy by proto měly Komisi oznamovat příslušné údaje a kvalitativní posouzení dopadu odchylky na účel odchylky a na hlavní cíl prvního požadavku DZES 8.

(13) U některých ekoschémat obsažených ve strategických plánech SZP členských států je první požadavek standardu DZES 8 základním požadavkem. Zemědělci, kteří v rámci ekoschémat přijímají závazky, musejí základní požadavky těchto ekoschémat splnit, aby mohli obdržet odpovídající platby. Ekoschémata, která jsou v současné době obsažena ve strategických plánech SZP členských států, však nemusí být ve všech případech navržena tak, aby zemědělcům dovolovala využít novou možnost splnit první požadavek standardu DZES 8 zavedenou tímto nařízením jako základní požadavek ekoschématu. Tato situace může zemědělcům bránit v přijímání závazků v rámci těchto ekoschémat, protože by takové závazky nemohli kombinovat s novou možností splnění prvního požadavku standardu DZES 8 stanovenou v tomto nařízení, což by dále mohlo mít dopad na životaschopnost jejich činností.

(14) Aby se zajistilo, že zemědělci, kteří chtějí v roce 2024 přijmout závazky v rámci ekoschémat, v nichž je první požadavek standardu DZES 8 základním požadavkem, obsažených ve strategických plánech SZP, mohou plně využít odchylku stanovenou v tomto nařízení, a že v důsledku toho může tato odchylka plně přispět ke zlepšení životaschopnosti činností zemědělců, měly by mít členské státy možnost provést a uplatnit změny těchto ekoschémat včas pro rok podávání žádostí 2024. Za tímto účelem by členské státy měly mít možnost provést a uplatňovat tyto změny ve strategických plánech SZP bez předchozího schválení těchto změn Komisí. Odchylka od článku 119 nařízení (EU) 2021/2115 by měla být omezena na změny, které jsou nezbytně nutné k přizpůsobení dotčených ekoschémat stanovených ve strategických plánech SZP odchylkám od standardu DZES 8 stanoveným v tomto nařízení.

(15) Aby se zajistilo, že oznámení Komisi o změnách ekoschémat předložená na základě odchylky stanovené v tomto nařízení budou podávána prostřednictvím stejného systému pro elektronickou výměnu dat jako žádosti o změny strategických plánů SZP podle článku 119 nařízení (EU) 2021/2115, měly by členské státy tato oznámení předkládat prostřednictvím systému pro elektronickou výměnu dat „SFC2021“ uvedeného v článku 3 prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/2289 ([3]).

(16) Změny ekoschémat provedené a uplatňované členskými státy podle tohoto nařízení by měly podléhat následnému schválení Komisí, aby byla zajištěna právní jistota a řádné fungování výkonnostního rámce uvedeného v hlavě VII nařízení (EU) 2021/2115. Členské státy, které využijí odchylku od článku 119 nařízení (EU) 2021/2115, by proto měly Komisi požádat o schválení změn ekoschémat provedených a uplatňovaných podle tohoto nařízení tím, že tyto změny zahrnou do příští žádosti o změnu strategického plánu SZP v souladu s čl. 119 odst. 1 uvedeného nařízení.

(17) Aby byla zajištěna právní jistota pro zemědělce, jichž se týkají změny ekoschémat, pro něž je první požadavek standardu DZES 8 základním požadavkem, v roce podání žádosti 2024, provedené a uplatňované v důsledku odchylek stanovených v tomto nařízení, měla by být stanovena pravidla týkající se načasování a obsahu oznámení změn těchto ekoschémat Komisi.

(18) Vzhledem k tomu, že změny ekoschémat, pro něž je první požadavek standardu DZES 8 základním požadavkem, obsažených ve strategických plánech SZP členských států, mohou ovlivnit způsobilost výdajů pro příspěvek z EZZF, je pro zajištění plné účinnosti odchylky od článku 119 rovněž nezbytné stanovit odchylku od pravidel stanovených v čl. 86 odst. 2 nařízení (EU) 2021/2115, pokud jde o datum, od kterého by tyto výdaje byly v důsledku těchto změn způsobilé.

([3]) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2289 ze dne 21. prosince 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 o předkládání obsahu strategických plánů SZP a o elektronickém systému pro bezpečnou výměnu informací (Úř. věst. L 458, 22.12.2021, s. 463, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

(19) Vzhledem k tomu, že členské státy musí rozhodnutí učinit včas před rozhodnutím zemědělců o výsevu na jaře 2024, mělo by toto nařízení vstoupit v platnost co nejdříve, a to prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

(20) Stálý výbor pro společnou zemědělskou politiku nevydal stanovisko ve lhůtě stanovené jeho předsedou,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Odchylka od prvního požadavku standardu DZES 8 pro rok podání žádosti 2024

1. Odchylně od prvního požadavku standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) 8 mohou členské státy rozhodnout, že pro rok podání žádosti 2024 mohou zemědělci a další příjemci podléhající tomuto standardu splnit první požadavek uvedeného standardu tím, že vyhradí minimální podíl alespoň 4 % orné půdy na úrovni zemědělského podniku na:

— neprodukční plochy a prvky, včetně půdy ponechané ladem; a/nebo

— plodiny vážící dusík a/nebo

— meziplodiny.

Meziplodiny a plodiny vážící dusík se pěstují bez použití přípravků na ochranu rostlin. Pro meziplodiny členské státy použijí váhový faktor 1.

Rozhodnutí přijatá členskými státy podle odstavce 1 se použijí ode dne 1. ledna 2024.

2. Pro účely ekoschémat uvedených v článku 31 nařízení (EU) 2021/2115 a agroenvironmentálních, klimatických a dalších závazků hospodaření uvedených v článku 70 uvedeného nařízení, které jsou členskými státy začleněny do jejich strategických plánů SZP, pro rok podání žádosti 2024 členské státy, které přijmou rozhodnutí podle odstavce 1 tohoto článku, zajistí, že pokud se zemědělec rozhodne splnit první požadavek standardu DZES 8 na základě požadavku uvedeného v odstavci 1, poskytnou platby pouze na závazky, které jdou nad rámec uvedeného požadavku, jak je stanoveno v čl. 31 odst. 5 prvním pododstavci písm. a) a v čl. 70 odst. 3 prvním pododstavci písm. a) uvedeného nařízení.

Článek 2

Lhůta, oznámení rozhodnutí a jejich uplatňování

Členské státy, které se rozhodnou využít odchylku uvedenou v čl. 1 odst. 1, oznámí Komisi rozhodnutí přijaté podle uvedeného článku prostřednictvím systému založeného na informačních technologiích, který Komise poskytuje podle prováděcího nařízení (EU) 2017/1185, do patnácti dnů ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost.

Členské státy zahrnou rozhodnutí přijaté podle čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení do oddílu 3.10 o podmíněnosti a standardu DZES ve strategických plánech SZP jako součást první žádosti o změnu strategického plánu SZP v souladu s článkem 119 nařízení (EU) 2021/2115 po oznámení provedeném podle prvního pododstavce.

Rozhodnutí přijatá podle čl. 1 odst. 1 tohoto nařízení nepodléhají schválení Komisí podle čl. 119 odst. 10 nařízení (EU) 2021/2115.

Členské státy, které využijí odchylku uvedenou v čl. 1 odst. 1, zahrnou do výroční zprávy o výkonnosti uvedené v článku 134 nařízení (EU) 2021/2115, která má být předložena dne 15. února 2025, údaje o využívání odchylky.

Článek 3

Odchylky od čl. 86 odst. 2 a článku 119 nařízení (EU) 2021/2115 pro rok podání žádosti 2024

1. Odchylně od článku 119 nařízení (EU) 2021/2115 a aniž je dotčen čl. 1 odst. 2, mohou členské státy, které se rozhodnou využít odchylku uvedenou v čl. 1 odst. 1, bez předchozího schválení Komisí provádět a uplatňovat změny ekoschémat uvedených v článku 31 nařízení (EU) 2021/2115 stanovených ve strategických plánech SZP, které jsou založeny na prvním požadavku standardu DZES 8 jako základním požadavku, pokud jde o rok podání žádosti 2024.

Tyto změny se omezí na ty prvky ekoschémat uvedených v prvním pododstavci, které jsou nezbytně nutné k zajištění toho, aby zemědělci, kteří přijímají závazky v rámci těchto ekoschémat, mohli tyto závazky kombinovat s možnostmi splnění prvního požadavku standardu DZES 8 stanoveného v čl. 1 odst. 1.

2. Členské státy stanoví počáteční datum pro provedení změn uvedených v odstavci 1, aby zemědělcům poskytli dostatek času na zohlednění těchto změn.

3. Členské státy oznámí Komisi změny uvedené v odstavci 1 dříve, než je začnou uplatňovat.

Oznámení se podává prostřednictvím systému pro elektronickou výměnu dat „SFC2021“. Oznámení obsahuje popis změn ekoschémat uvedených v prvním odstavci a vysvětlení důvodů, proč jsou tyto změny nezbytně nutné, jak vyžaduje odstavec 1.

4. Členské státy mohou využít odchylku uvedenou v odstavci 1 pouze jednou.

5. Členské státy zahrnou změny podle odstavce 1 do své příští žádosti o změnu strategického plánu SZP v souladu s čl. 119 odst. 1 nařízení (EU) 2021/2115.

6. Odchylně od čl. 86 odst. 2 nařízení (EU) 2021/2115 jsou výdaje, které se stanou způsobilými v důsledku změn strategických plánů SZP podle prvního odstavce, způsobilé pro příspěvek z EZZF ode dne oznámení uvedeného v odstavci 3.

Článek 4

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 12. února 2024.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN